PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS (ES) 2021/678

(2021. gada 23. aprīlis),

ar kuru groza Īstenošanas lēmumu (ES) 2020/1350, ar ko Lietuvas Republikai saskaņā ar Regulu (ES) 2020/672 piešķir pagaidu atbalstu bezdarba risku mazināšanai ārkārtas situācijā pēc Covid-19 uzliesmojuma

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Regulu (ES) 2020/672 (2020. gada 19. maijs), ar ko izveido Eiropas pagaidu atbalsta instrumentu bezdarba risku mazināšanai ārkārtas situācijā (*SURE*) pēc Covid-19 uzliesmojuma ([1]), un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

(1) Pēc 2020. gada 7. augustā saņemtā Lietuvas pieprasījuma Padome 2020. gada 25. septembrī piešķīra Lietuvai finansiālo palīdzību aizdevuma veidā, kura maksimālais apmērs ir 602 310 000 EUR un maksimālais vidējais termiņš ir 15 gadi, lai papildinātu Lietuvas centienus novērst Covid-19 uzliesmojuma ietekmi un reaģētu uz minētā uzliesmojuma sociālekonomiskajām sekām darba ņēmējiem un pašnodarbinātajiem.

(2) Lietuvai aizdevums bija jāizmanto tam, lai finansētu saīsināta darba laika shēmas un līdzīgus pasākumus, kas minēti Padomes Īstenošanas lēmuma (ES) 2020/1350 ([2]) 3. pantā.

(3) Covid-19 uzliesmojums vēl aizvien imobilizē būtisku darbaspēka daļu Lietuvā. Tā rezultātā Lietuvā pēkšņi un būtiski pieauguši publiskie izdevumi, kas saistīti ar pasākumiem, kuri minēti Īstenošanas lēmuma (ES) 2020/1350 3. panta a) un b) punktā.

(4) Covid-19 uzliesmojumam un ārkārtas pasākumiem, kurus Lietuva īstenoja 2020. un 2021. gadā, lai ierobežotu minēto slimības uzliesmojumu un tā sociālekonomiskās un ar veselību saistītās sekas, bija un vēl aizvien ir dramatiska ietekme uz publiskajām finansēm. Saskaņā ar Komisijas 2020. gada rudens prognozi bija sagaidāms, ka Lietuvas vispārējās valdības budžeta deficīts un parāds līdz 2020. gada beigām būs attiecīgi 8,4 % un 47,2 % no iekšzemes kopprodukta (IKP). Tiek prognozēts, ka Lietuvas vispārējās valdības budžeta deficīts un parāds 2021. gadā būs attiecīgi 6,0 % un 50,7 % no IKP. Saskaņā ar Komisijas 2021. gada ziemas starpposma prognozi tiek prognozēts, ka Lietuvas IKP 2021. gadā palielināsies par 2,2 %.

(5) Lietuva 2021. gada 11. martā lūdza Savienības papildu finansiālo palīdzību 354 950 000 EUR apmērā, lai turpinātu papildināt 2020. un 2021. gadā īstenotos valsts centienus novērst Covid-19 uzliesmojuma ietekmi un reaģēt uz minētā uzliesmojuma sociālekonomiskajām sekām darba ņēmējiem un pašnodarbinātajiem. Tas jo īpaši attiecas uz 6.–8. apsvērumā izklāstītajiem pasākumiem.

(6) Ar 2020. gadā grozīto ([3]) 2016. gada 21. jūnija "Nodarbinātības likumu Nr. XII-2470", kas minēts Īstenošanas lēmuma (ES) 2020/1350 3. panta a) punktā, Lietuva ieviesa shēmu subsīdiju izmaksai darba devējiem, lai segtu aplēstās algas par katru nodarbināto, kurš atrodas dīkstāvē; minētā shēma ir atbalsts karantīnas un valsts ārkārtas situācijas laikā. Līdz 2021. gada 1. janvārim darba devējs varēja izvēlēties, vai izmantot subsīdijas, lai segtu 70 % no

([1]) OV L 159, 20.5.2020., 1. lpp.

([2]) Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2020/1350 (2020. gada 25. septembris), ar ko Lietuvas Republikai saskaņā ar Regulu (ES) 2020/672 piešķir pagaidu atbalstu bezdarba risku mazināšanai ārkārtas situācijā pēc Covid-19 uzliesmojuma (OV L 314, 29.9.2020., 35. lpp.).

([3]) 2016. gada 21. jūnija"Nodarbinātības likuma Nr. XII-2470" 41. panta 2.-1. daļa, kurā grozījumi izdarīti ar 2020. gada 17. marta "Likumu Nr. XIII-2822", 2020. gada 7. aprīļa "Likumu Nr. XIII-2846", 2020. gada 4. jūnija "Likumu Nr. XIII-3005" un 2020. gada 23. decembra "Likumu Nr. XIV-131".

algas, taču, maksimums, 1,5 minimālo algu apmērā, vai 90 % no algas (100 % darbiniekiem vecumā no 60 gadiem), taču, maksimums, minimālās algas apmērā. No 2021. gada 1. janvāra darba devējs var saņemt subsīdijas, lai segtu 100 % no algas, taču, maksimums, 1,5 minimālo algu apmērā. Darba devējiem, kas ir piedalījušies shēmā, ir jāsaglabā vismaz 50 % no saviem darbiniekiem vismaz trīs mēnešus pēc darba samaksas subsīdiju shēmas beigām.

(7) Saskaņā ar 2020. gadā grozīto 2016. gada 21. jūnija "Nodarbinātības likumu Nr. XII-2470", kas minēts Īstenošanas lēmuma (ES) 2020/1350 3. panta a) punktā, subsīdijas tika maksātas arī darba ņēmējiem, kuri atgriežas darbā no dīkstāves ([4]), uz laikposmu ne ilgāku kā seši mēneši pēc atgriešanās darbā. Subsīdijas maksimālais apjoms ir minimālā alga vai divkārša minimālā alga atkarībā no darba devēja veiktās saimnieciskās darbības, pirmajā un otrajā mēnesī pēc atgriešanās darbā izmaksāto subsīdiju summa varētu sasniegt 100 % no darbinieka algas, trešajā un ceturtajā mēnesī – varētu sasniegt 50 % un piektajā un sestajā mēnesī – varētu sasniegt 30 %. Minētās subsīdijas var uzskatīt par saīsināta darba laika shēmām līdzīgu pasākumu, kā minēts Regulā (ES) 2020/672, jo to mērķis bija sniegt ienākumu atbalstu darba ņēmējiem un palīdzēt saglabāt esošās darba attiecības.

(8) Iestādes ir ieviesušas arī pabalstus pašnodarbinātajiem, tostarp pašnodarbinātajiem, kuri veic lauksaimniecisku darbību lauksaimniecības uzņēmumā vai lauku saimniecībā, kas sastāv no vismaz četrām ekonomiskā lieluma vienībām, kā minēts Īstenošanas lēmuma (ES) 2020/1350 3. panta b) punktā. Minētais pasākums tika grozīts 2020. gadā ([5]). 2020. gadā minētā pabalsta summa bija 257 EUR un tika izmaksāta karantīnas un valsts ārkārtas situācijas laikā un nākamajos divos mēnešos. 2021. gadā pabalsta summa sasniedz 260 EUR, un to izmaksā karantīnas un valsts ārkārtas situācijas laikā un vienu mēnesi pēc tam. Pabalstus pašnodarbinātajiem var uzskatīt par saīsināta darba laika shēmām līdzīgu pasākumu, kā minēts Regulā (ES) 2020/672, jo to mērķis ir aizsargāt pašnodarbinātos vai līdzīgu kategoriju darba ņēmējus no ienākumu samazināšanās vai zaudēšanas.

(9) Lietuva atbilst Regulas (ES) 2020/672 3. pantā izklāstītajiem nosacījumiem finansiālās palīdzības pieprasīšanai. Lietuva ir sniegusi Komisijai atbilstošus pierādījumus par to, ka faktiskie un plānotie publiskie izdevumi kopš 2020. gada 1. februāra ir palielinājušies par 1 101 607 198 EUR sakarā ar valsts pasākumiem, kas veikti, lai novērstu Covid-19 uzliesmojuma sociālekonomisko ietekmi. Tas ir pēkšņs un būtisks pieaugums, jo tas ir saistīts ar to esošo valsts pasākumu pagarināšanu, kuri tieši attiecas uz saīsināta darba laika shēmām un līdzīgiem pasākumiem, kas aptver ievērojamu Lietuvas uzņēmumu un darbaspēka daļu. Lietuva finansēja 144 347 198 EUR no palielinātās izdevumu summas, izmantojot Savienības fondus.

(10) Komisija saskaņā ar Regulas (ES) 2020/672 6. pantu ir apspriedusies ar Lietuvu un pārbaudījusi faktisko un plānoto publisko izdevumu pēkšņo un būtisko pieaugumu, kas ir tieši saistīts ar saīsināta darba laika shēmām un līdzīgiem pasākumiem, kas minēti Lietuvas 2021. gada 11. marta pieprasījumā.

(11) Tādēļ būtu jāsniedz finansiāla palīdzība, lai palīdzētu Lietuvai novērst Covid-19 uzliesmojuma izraisīto smago ekonomisko traucējumu sociālekonomiskās sekas. Lēmumi par maksājumu un to daļu termiņiem, apmēru un veikšanu Komisijai būtu jāpieņem ciešā sadarbībā ar valsts iestādēm.

(12) Lietuvai un Komisijai šis lēmums būtu jāņem vērā aizdevuma līgumā, kas minēts Regulas (ES) 2020/672 8. panta 2. punktā.

(13) Šim lēmumam nebūtu jāskar to procedūru iznākums, kuras var tikt veiktas saistībā ar iekšējā tirgus darbības traucējumiem, jo īpaši saskaņā ar Līguma 107. un 108. pantu. Tas neatbrīvo dalībvalstis no prasības saskaņā ar Līguma 108. pantu ziņot Komisijai par potenciālajiem valsts atbalsta gadījumiem.

([4]) 2016. gada 21. jūnija"Nodarbinātības likuma Nr. XII-2470" 41. panta 2.-4. daļa, kurā grozījumi izdarīti ar 2020. gada 7. maija "Likumu Nr. XIII-2882" un 2020. gada 4. jūnija "Likumu Nr. XIII-3005".

([5]) 2016. gada 21. jūnija"Nodarbinātības likuma Nr. XII-2470" 5.-1. pants, kurā grozījumi izdarīti ar 2020. gada 17. marta "Likumu Nr. XIII-2822", 2020. gada 7. aprīļa "Likumu Nr. XIII-2846", 2020. gada 30. aprīļa "Likumu Nr. XIII-2877" un 2020. gada 3. decembra "Likumu Nr. XIV-35".

(14) Lietuvai būtu regulāri jāinformē Komisija par plānoto publisko izdevumu īstenošanu, lai Komisija varētu novērtēt, cik lielā mērā Lietuva ir īstenojusi minētos izdevumus.

(15) Lēmums par finansiālās palīdzības sniegšanu ir pieņemts, ņemot vērā Lietuvas esošās un gaidāmās vajadzības, kā arī finansiālās palīdzības pieprasījumus saskaņā ar Regulu (ES) 2020/672, kurus jau iesniegušas vai plāno iesniegt citas dalībvalstis, vienlaikus piemērojot vienlīdzīgas attieksmes, solidaritātes, samērīguma un pārredzamības principus,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Īstenošanas lēmumu (ES) 2020/1350 groza šādi:

1) lēmuma 2. pantu groza šādi:

a) panta 1. punktu aizstāj ar šādu:

"1. Savienība dara pieejamu Lietuvai aizdevumu, kura maksimālais apmērs ir 957 260 000 EUR. Aizdevuma maksimālais vidējais termiņš ir 15 gadi.";

b) panta 4. punktu aizstāj ar šādu:

"4. Pirmo daļu izmaksā pēc tam, kad stājies spēkā aizdevuma līgums, kas paredzēts Regulas (ES) 2020/672 8. panta 2. punktā. Visas turpmākās daļas izmaksā saskaņā ar minētā aizdevuma līguma noteikumiem vai – attiecīgā gadījumā – pēc tam, kad stājies spēkā tā papildinājums vai grozīts aizdevuma līgums.";

2) lēmuma 3. pantu aizstāj ar šādu:

"3. pants

Lietuva var finansēt šādus pasākumus:

a) algu subsīdijas dīkstāves laikā, kā noteikts 2016. gada 21. jūnija "Nodarbinātības likuma Nr. XII-2470" 41. pantā, kā tās tika grozītas 2020. gadā;

b) algu subsīdijas pēc dīkstāves, kā noteikts 2016. gada 21. jūnija "Nodarbinātības likuma Nr. XII-2470" 41. pantā, kā tās tika grozītas 2020. gadā;

c) pabalstus pašnodarbinātajiem, kā noteikts 2016. gada 21. jūnija "Nodarbinātības likuma Nr. XII-2470" 5.-1. pantā, kā tie tika grozīti 2020. gadā;

d) pabalstus pašnodarbinātajiem, kas nodarbojas ar lauksaimniecību, kā noteikts 2016. gada 21. jūnija "Nodarbinātības likuma Nr. XII-2470" 5.-2. pantā, kā tie tika grozīti 2020. gadā.";

3) lēmuma 4. pantu aizstāj ar šādu:

"4.pants

1. Lietuva informē Komisiju līdz 2021. gada 30. martam un pēc tam ik pēc sešiem mēnešiem par plānoto publisko izdevumu īstenošanu līdz brīdim, kad minētie plānotie publiskie izdevumi ir pilnībā īstenoti.

2. Ja 3. pantā minēto pasākumu pamatā ir plānotie publiskie izdevumi un uz tiem attiecas īstenošanas lēmums, ar ko groza Īstenošanas lēmumu (ES) 2020/1350, Lietuva sešu mēnešu laikā pēc minētā grozošā īstenošanas lēmuma pieņemšanas un pēc tam ik pēc sešiem mēnešiem informē Komisiju par plānoto publisko izdevumu īstenošanu līdz brīdim, kad minētie plānotie publiskie izdevumi ir pilnībā īstenoti."

2. pants

Šis lēmums ir adresēts Lietuvas Republikai.

Šis lēmums stājas spēkā dienā, kad tas paziņots adresātam.

3. pants

Šo lēmumu publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Briselē, 2021. gada 23. aprīlī

Padomes vārdā –
priekšsēdētāja
A. P. ZACARIAS